STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lengvai suprantama kalba	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Justina Bružaitė-Liseckienė **Kitas (-i):** doc. dr. Laura Vilkaitė-Lozdienė	Taikomosios kalbotyros institutas Filologijos fakultetas, Universiteto g. 5, 01122 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Mokėti anglų kalbą B2 lygiu	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas
Lengvai suprantama kalba yra metodas pateikti informaciją aiškiai ir paprastai, kad ją galėtų suprasti žmonės, patiriantys kognityvinių iššūkių ar dar nepasiekę aukšto kalbos mokėjimo lygio. Taigi lengvai suprantama kalba parengti tekstai aktualūs žmonėms su intelekto negalia, pagyvenusiems žmonėms, asmenims, patiriantiems kognityvinių sutrikimų, imigrantams, kalbos besimokantiems ir kitoms visuomenės grupėms. Šiuo metu Lietuvoje sparčiai daugėja tekstų lengvai suprantama kalba ir atsiranda teisinė bazė, įpareigojanti valstybines įstaigas pagal poreikį rengti informaciją lengvai suprantama kalba. Lengvai suprantamas naujienas publikuoja didieji informaciniai portalai, pritaikytą informaciją pateikia muziejai ar kitos kultūros įstaigos. Todėl sparčiai didėja tokių tekstų poreikis. Kurso tikslas – supažindinti studentus su lengvai suprantamos kalbos sąvoka ir suteikti praktinių įgūdžių rengti įvairius tekstus lengvai suprantama kalba. Kursą pabaigę studentai gebės komunikuoti lengvai suprantama kalba: rašyti, iliustruoti, išbandyti tekstus ir atitinkamai pritaikyti sakytinę kalbą prie klausytojo poreikių.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai išmanys lengvai suprantamos kalbos situaciją Lietuvoje, reikalavimus tekstams lengvai suprantama kalba ir tokio komunikavimo būdo keliamus iššūkius.	Paskaitos, seminarai, mokslinių straipsnių skaitymas ir dviejų trumpų pranešimų seminarui rengimas.	Kaupiamasis vertinimas: dviejų pristatymų rengimas, darbas seminarų metu, namų darbų atlikimas, baigiamojo teksto rengimas.
Studentai gebės rašyti ir iliustruoti tekstus lengvai suprantama kalba.	Paskaitos, seminarai, savarankiškas metodinės medžiagos studijavimas, tekstų rengimas.	Kaupiamasis vertinimas: baigiamo teksto rengimas, darbas seminarų metu ir namų darbų atlikimas.
Studentai gebės atsirinkti, kritiškai vertinti ir sisteminti informaciją, ją pristatyti auditorijai.	Straipsnių skaitymas ir trumpų pristatymų rengimas seminarui.	Dviejų trumpų pristatymų rengimas.

Studentai gebės planuoti savo laiką, laikytis nustatytų terminų, dirbti savarankiškai ir grupėse ir išsakyti konstruktyvią kritiką.	Tekstų rengimas, pristatymų rengimas seminarui, parengtų tekstų aptarimas, grįžtamojo ryšio kolegoms teikimas.	Kaupiamasis vertinimas: dviejų pristatymų rengimas, darbas seminarų metu, namų darbų atlikimas.

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai [illegible]	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Įvadas. Įtrauki visuomenė ir visiems suprantama informacija. Lengvai suprantama kalba Lietuvoje ir pasaulyje. Iš kur mes žinome, kas yra lengvai suprantama: tyrimai ir teorinis pamatas.	2		4				**4**	**6**	Trumpo pristatymo apie situaciją pasirinktoje šalyje rengimas. Literatūra: 1. Lindholm, Camilla, and Ulla Vanhatalo. *Handbook of easy languages in Europe*. Frank & Timme, 2021. 2. http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2022/03/Easy-to-read-esamos-situacijos-analize.pdf Susipažinimas su Lietuvos kontekstu: http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2022/03/Apibendrinimas.pdf
2. Tekstų rengimo reikalavimai ir patarimai. Kaip atsirinkti informaciją ir jos kiekį. Kontekstinių žinių pateikimas. Reikalavimai teksto struktūrai. Formalūs teksto išdėstymo reikalavimai. Kaip pasirinkti žodžius ir dėlioti sakinius.	4		6				**8**	**8**	Trumpų tekstų rengimas. Egzistuojančių pagalbinių priemonių (duomenų bazės, dažnumo sąrašai, t. t.) apžvalga ir mokymasis jomis naudotis. Bružaitė-Liseckienė, J., Daraškienė, I. ir Vilkaitė-Lozdienė, L. (2021). *Teksto lengvai suprantama kalba rengimo gairės*. https://www.lu.lv/en/perlsi/io-lithuania/etr-guidelines/
3. **Tekstų lengvai suprantama kalba maketas, dizainas ir iliustravimas**. Prieinamo	2		4				**4**	**8**	Iliustruotų tekstų aptarimas, skirtingų

maketo ir dizaino reikalavimai. Iliustracijų parinkimas arba generavimas. Egzistuojančių duomenų bazių apžvalga. Reikalavimai iliustracijoms. Darbas su iliustratoriais, dizaineriais ir maketuotojais.									duomenų bazių apžvalga, bandymas iliustruoti tekstą, paveikslėlių generavimas pasitelkiant dirbtinį intelektą. Trumpos iliustruoto teksto rengimas namuose.
4. **Dirbtinis intelektas ir lengvai suprantama kalba.** Tekstų, žodžių paaiškinimų, iliustracijų rengimas, taikant dirbtinį intelektą. Užklausų formulavimas ir egzistuojančių įrankių kitomis kalbomis apžvalga.			2					**2**	Darbas su dirbtinio intelekto įrankiais rengiant tekstą lengvai suprantama kalba.
5. **Tekstų lengvai suprantama kalba lygiai**. Skirtingų sudėtingumo lygių apžvalga. Jų skirtumų aptarimas, praktika rengiant skirtingų lygių tekstus.	2		2				**4**	**8**	Skirtingų lygių pavyzdžių aptarimas ir bandymas rašyti tekstus skirtingais lygiais. https://www.lu.lv/en/perlsi/io-lithuania/level-descriptors-and-performance-standards/
6. **Tekstų lengvai suprantama kalba išbandymas** su tikslinės grupės skaitytojais. Išbandymo poreikio aptarimas. Išbandymo metu gaunamų pastabų pritaikymas.	2		2				**4**	**8**	Parengtų tekstų aptarimas. Fokus grupė apie tekstų aiškumą seminaro metu. Interviu apie tekstų išbandymą peržiūra ruošiantis seminarui. Trumpo informacinio teksto rengimas.
7. **Grožinė literatūra lengvai suprantama kalba pasaulyje ir Lietuvoje.** Meninės ir lengvai suprantamos kalbos suderinamumas. Originali ir pritaikyta literatūra lengvai suprantama kalba.	2		2					**8**	Grožinės literatūros lengvai suprantama kalba ir jų originalų lyginamoji analizė arba trumpo grožinės literatūros teksto ar jo ištraukos rengimas lengvai suprantama kalba.
8. **Sakytinė lengvai suprantama kalba**: pagrindiniai principai. Skirtumai nuo rašytinės komunikacijos. Pokalbis ir paruoštas viešas kalbėjimas lengvai suprantama kalba.	2		2				**4**	**8**	Patarimų apie komunikavimą lengvai suprantama kalba paieška internete ruošiantis seminarams. Trumpos kalbos parengimas namuose.

									Grįžtamojo ryšio teikimas kolegoms seminaro metu.
9. Žinios lengvai suprantama kalba. Naujienos raštu ir radijo žinios. Visų lengvai suprantamos kalbos principų taikymas komunikuojant naujienas.			2					**4**	Trumpų radijo žinių rengimas lengvai suprantama kalba. Kolegų darbo komentavimas ir vertinimas.
10. Lengvai suprantamos kalbos tyrimai. Tekstų lengvai suprantama apdorojimo, suvokimo, iliustracijų tyrimai. Lengvai suprantamos kalbos vartojimas skirtingose srityse: medicinoje, moksle, viešojoje erdvėje, internete, kalbos mokymesi.			4					**10**	Pasirengimas trumpai pristatyti mokslinį straipsnį apie lengvai suprantamą kalbą viename iš kontekstų: medicina, mokslas, viešosios erdvės, internetas, besimokantieji užsienio kalbos.
11. **Apibendrinimas**. Lengvai suprantamos kalbos vartojimo kontekstai ir iššūkiai.			2				**4**	**2**	Pasiruošimas diskusijai remiantis: Hansen-Schirra, Silvia, and Christiane Maaß (2020). Easy language, plain language, easy language plus: perspectives on comprehensibility and stigmatisation. *Easy language research: text and user perspectives* 2: 17.
2. Baigiamojo teksto/-ų rengimas								**10**	Savarankiškas baigiamojo teksto lengvai suprantama kalba rengimas.
Iš viso	**16**		**32**				**48**	**82**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas: 1. Vienos šalies konteksto pristatymas seminaro metu.	10 %	Vasario mėn.	Už parengtą pristatymą – 1 balas, neatlikus užduoties – 0 balų.
2. Trumpas mokslinio straipsnio pristatymas seminaro metu.	10 %	Gegužės mėn.	Už parengtą pristatymą – 1 balas, neatlikus užduoties – 0 balų.
3. Darbas seminarų metu: tekstų rengimas, dalyvavimas diskusijose, namų darbų atlikimas, komentarų kolegoms rengimas.	40 %	Viso semestro metu	Už atliktus visus namų darbus, aktyvų dalyvavimą diskusijose, aktyvų ir prasmingą kolegų darbų komentavimą – 4 balai. Už atliktas 80 % užduočių, dalyvavimą diskusijose, ne visuomet argumentuotus pasisakymus – 3 balai.

			Už 60 % atliktų užduočių ir pasyvų dalyvavimą seminaruose – 2 balai. Už bent 40 % užduočių atlikimą – 1 balas.
4. Baigiamojo teksto rengimas	40 %	Egzaminų sesijos metu	Vertinami šie parengto teksto aspektai: • Tinkamai parinktas turinys ir išlaikytos mintys – 1 balas. • Tekstas atitinka formaliuosius reikalavimus – 1 balas. • Teksto leksika ir sintaksė atitinka reikalavimus – 1 balas. • Tekstas tinkamai iliustruotas – 1 balas.
Šio dalyko užduotyse ir atsiskaitymuose generatyvinio dirbtinio intelekto (GDI) įrankiai gali būti naudojami tik pagalbinėms reikmėms, aiškiai nurodant jų panaudojimo apimtį ir pobūdį. Visais atvejais vadovaujamasi Filologijos fakultete priimtomis GDI naudojimo gairėmis ir etiško elgesio principais. Pažeidę (-usios) šias nuostatas studentai (-ės) prisiima atsakomybę, numatytą Vilniaus universiteto teisės aktuose.			

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra					
Lindholm, Camilla ir Ulla Vanhatalo.	2021	Handbook of easy languages in Europe. (pasirinkti skyriai)		Frank & Timme	https://www.frank-timme.de/en/programme/product/handbook_of_easy_languages_in_europe?file=/site/assets/files/4477/handbook_of_easy_languages_in_europe.pdf
Bružaitė-Liseckienė Justina, Inga Daraškienė ir Laura Vilkaitė- Lozdienė.	2021	Teksto lengvai suprantama kalba rengimo gairės			https://www.lu.lv/en/perlsi/io-lithuania/etr-guidelines/
Hansen-Schirra, Silvia, ir Christiane Maaß	2020	Easy language research: text and user perspectives		Frank & Timme	https://www.frank-timme.de/en/programme/product/easy_language_research-text_and_user_perspectives?file=/site/assets/files/4569/easy_language_research_text_and_user_perspectives.pdf

Gabrielė Marija Baltrušytė ir Agnė Župerkaitė	2022	Lengvai suprantama kalba – asmenims su individualiais poreikiais prieinama informacija. Esamos situacijos Lietuvoje apžvalga ir gerųjų užsienio praktikų analizė			http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2022/03/Easy-to-read-esamos-situacijos-analize.pdf
Papildoma literatūra					
Chinn, Deborah ir Claire Homeyard	2017	Easy read and accessible information for people with intellectual disabilities: Is it worth it? A meta-narrative literature review.	*Health Expectations*, 20(6)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą
García, Juan Carlos, et al.	2020	Communication support needs in adults with intellectual disabilities and its relation to quality of life.	*International journal of environmental research and public health*, 17(2)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą
Leskelä, L.	2021	Showing knowing: Negotiating about epistemics in interaction between persons with intellectual disabilities and professionals	*Interactional Research in Communication Disorders*, *11*(1)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą
Leskelä, Leealaura, Arto Mustajoki ir Aino Piehl	2020	Easy and plain languages as special cases of linguistic tailoring and standard language varieties.	*Nordic Journal of Linguistics*, 45(2)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą
Oldreive, Warren ir Mary Waight.	2013	Enabling access to information by people with learning disabilities	*Tizard Learning Disability Review*, 18(1)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą
Sutherland, Rebekah Joy ir Tom Isherwood	2016	The evidence for easy-read for people with intellectual disabilities: A systematic literature review	*Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 13(4)		Laisvai prieinamas per VU bibliotekos portalą

Kurso aprašas atnaujintas 2026-10-07